



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ  
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон“ № 17, тел./факс: 02 989 48 66

Изх. № ТП-01-3-П2/15  
Дата: 03.12.2015 г.

ДО  
Г-Н ЛОЗАН ПАНОВ  
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА  
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПАНОВ,**

Приложено Ви изпращаме сигнал за тълкувателно решение, изготвен във връзка с правомощията на ИВСС, регламентирани с разпоредбата на чл. 54, ал. 1, т. 4 от Закона за съдебната власт.

Приложение: съгласно текста.

/ИЦ/

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

/ТЕОДОРА ТОЧКОВА/



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ  
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон“ № 17, тел./факс: 989 48 66

Изх. № ТП-01-3-П2/15  
Дата: 03.12.2015 г.

ДО  
**Г-Н ЛОЗАН ПАНОВ**  
**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА**  
**ВЪРХOVНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**

**СИГНАЛ**

**от:** Инспектората към Висшия съдебен съвет

**правно основание:** чл. 54, ал. 1, т. 4 от Закона  
за съдебната власт

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПАНОВ,**

Съгласно разпоредбата на чл. 54, ал. 1, т. 4 от ЗСВ Инспекторатът към Висшия съдебен съвет има правомощието да сигнализира компетентните органи за отправяне на искане за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления при противоречива съдебна практика, установена при осъществяване на дейността на органа по чл. 54, ал. 1 от ЗСВ.

В резултат на извършена тематична проверка на ИВСС, се установи съществуването на противоречива практика в окръжните съдилища, касаеща производствата по допускане на пълно осиновяване – чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от Семейния кодекс /СК/. Конкретно се констатира разлиchie, както по отношение на съдържанието на постановявания диспозитив по дела, образувани по чл. 96, ал. 1 от СК, така и по отношение вида на предоставяния препис от съдебния акт на осиновителите, общината и регионалната дирекция за социално подпомагане.

Анализът на съдебната практика очертива следните основни въпроси, решавани различно от окръжните съдилища:

## **1. По отношение съдържанието на постановения диспозитив.**

Проверката на делата, образувани по чл. 96, ал. 1 от СК установи, че окръжните съдилища постановяват различен диспозитив на решенията, с които се допуска пълно осиновяване. Някои от съдилищата постановяват диспозитив на решението, в който не се съдържат данни за произхода на детето, например: гр. д. № 279/2013 г., гр. д. № 151/2013 г. на ОС – Русе; гр. д. № 79/2014 г., гр. д. № 65/2014 г., гр. д. № 79/2014 г. на ОС – Силистра; гр. д. № 314/2013 г. на ОС – Разград. В диспозитива на решението, постановено по гр. д. № 8481/2014 г. на СГС, биологичната майка е записана само с трите ѝ имена, но без единен граждански номер, бащата е неизвестен.

В повечето от проверените дела се установи, че диспозитивът на решението, с което съдът е допуснал пълно осиновяване, съдържа данни за биологичните родители на детето – индивидуализирани с три имени и единен граждански номер (освен в случаите, в които в акта за раждане на детето е посочено, че бащата е неизвестен): гр. д. № 331/2013 г., 562/2012 г. на ОС – Русе; гр. д. № 11894/2014 г., гр. д. № 5098/2014 г., гр. д. № 14315/2014 г., гр. д. № 13516/2014 г., гр. д. № 12938/2914 г. на СГС; гр. д. № 46/2010 г. на ОС – Ловеч; гр. д. № 810/2014 г., гр. д. № 351/2015 г., гр. д. № 317/2015 г., гр. д. № 162/2015 г., гр. д. № 537/2014 г., гр. д. № 654/2015 г., гр. д. № 683/2015 г., гр. д. № 10/2015 г. на ОС – София; гр. д. № 187/2013 г., гр. д. № 552/2013 г., гр. д. № 277/2013 г. на ОС – Шумен; гр. д. № 268/2013 г. на ОС - Силистра.

От извършената проверка се констатира, че съществува противоречива практика не само между отделните окръжни съдилища, но и между съдебните състави от един и същи съд. Част от съдиите посочват биологичните родители на детето в диспозитива на решението, а други – в диспозитива на решението не посочват произхода на детето.

## **2. По отношение на съдебния акт, който се предоставя от съда на осиновителите, общината и регионалната дирекция.**

От извършената проверка на делата, образувани по молби за пълно осиновяване – чл. 96, ал. 1 СК се установи, че повечето съдебни състави от ОС – Русе постановяват диспозитив на решението, в който не се съдържат данни за биологичните родители на детето, но има и случаи, в които в диспозитива на решението се посочва произхода на детето. При подаване на молба от осиновителя за получаване на препис от решението, част от

съдебните състави разрешават получаването на специално изготвен препис от решението без мотивите, като в диспозитива на решението не се съдържат данни за биологичните родители на детето – гр. д. № 659/2012 г., № 151/2013 г. По други дела се установи, че независимо, че в диспозитива на решението не е посочен произходът на детето, съдът е оставял без уважение молбите на осиновителите за получаване на препис от решението, но е издавал удостоверение за допуснатото пълно осиновяване по проведеното производство – гр. д. № 279/2013 г. В изолиран случай (гр. д. № 331/2013 г., гр. д. № 562/2012 г.) се установи, че конкретен съдебен състав от ОС – Русе е оставял молбите за предоставяне на препис от съдебния акт без уважение, но в диспозитива на решението са посочвани биологичните родители на детето. За да постанови отказ за издаване на заверен препис от съдебния акт, съдът се е позовал на „тайната на осиновяването”, регламентирана в разпоредбата на чл. 105, ал. 1 от СК, съгласно която: „Осиновителите или навършилият шестнадесет години осиновен могат да поискат от окръжния съд, постановил решението за допускане на осиновяването, да им бъде предоставена информация за произхода на осиновения, когато важни обстоятелства налагат това. Окръжният съд в съдебно заседание при закрити врата, след като изслуша рождените родители на осиновения и заключението на прокурора, се произнася с решение.”.

ОС – Шумен предоставя на молителите (осиновителите) заверен препис от решението с мотивите, с което е допуснато пълно осиновяване.

Проверката установи противоречива практика и при предоставяне на заверен препис от съдебното решение на съответната община и регионална дирекция.

По гр. д. № 187/2013 г. по описа на ОС – Шумен се установи, че съдът служебно е изпратил заверен препис от решението (без мотивите) на РДСП и на община Шумен, но в диспозитива на решението се съдържат данни за биологичните родители на детето (три имени и единен граждански номер на майката, бащата е неизвестен). По гр. д. № 552/2013 г. и гр. д. № 277/2013 г. на ОС – Шумен се констатира, че съдът служебно е изпратил на община Шумен и на РДСП заверен препис от решението с мотивите. Проверката установи, че ОС – Шумен изпраща на РДСП и общината заверен препис от решението (с мотивите) с изключение на един съдебен състав, който постановява да се изпрати препис само от диспозитива на решението, но в него се съдържат данни за произхода на детето.

При проверката на делата, образувани по чл. 96, ал. 1 СК по описа на Софийски градски съд се констатира, че при депозиране на молба от

осиновителите за получаване на заверени преписи от влязлото в сила решение съдът предоставя два броя бесплатни преписи (служебни) като осиновителите се задължават да предоставят препис от решението на регионална дирекция „Социално подпомагане” София – град. Със същата молба осиновителите могат да получат и платени преписи от целия съдебен акт – гр. д. № 8481/2014 г.; гр. д. № 13516/2014 г., гр. д. № 14315/2014 г., гр. д. № 5098/2014 г., гр. д. № 11894/2014 г., гр. д. № 12938/2014 г.

Служебно са изпратени заверени преписи от влязлото в сила решение (с мотивите) на съответната община и РДСП по следните дела: гр. д. № 810/2014 г., гр. д. № 351/2015 г., гр. д. № 317/2015 г., гр. д. № 162/2015 г., гр. д. № 537/2014 г., гр. д. № 654/2015 г., гр. д. № 683/2015 г., гр. д. № 10/2015 г. на ОС – София; гр. д. № 46/2010 г. на ОС – Ловеч; гр. д. № 314/2013 г. на ОС – Разград; гр. д. № 268/2013 г., гр. д. № 79/2014 г., гр. д. № 65/2014 г. на ОС – Силистра.

ОС – Русе служебно изпраща препис от диспозитива на решението на общината по постоянния адрес на осиновителя, както и на регионалната дирекция за социално подпомагане, с оглед разпоредбата на чл. 97, ал. 3 от СК. Решението с мотивите се съдържа само по делата. От извършената на място, в ОС – Русе, проверка се установи, че причина за издаване и изпращане на съдебен акт без мотивите е „тайната на осиновяването”, изведа по аргумент на чл. 105, ал. 1 от СК.

## **ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ТЕМАТИЧНА ПРОВЕРКА СЕ НАЛАГАТ СЛЕДНИТЕ ОБОЩЕНИ ИЗВОДИ:**

Проверката на делата, образувани по молби за допускане на пълно осиновяване констатира, че е налице противоречива съдебна практика, както по отношение на съдържанието на диспозитива, постановен по тези дела, така и по отношение на предоставения акт на осиновителите. Противоречива практика се констатира и по отношение на процедурата по изпращане на препис от решението на общината и на съответната регионална дирекция.

1. По отношение съдържанието на постановения диспозитив се констатира:

- част от съдебните състави постановяват диспозитив, в който се посочват биологичните родители на детето като съдът ги индивидуализира с три имени и единен граждански номер;

- други съдии постановяват диспозитив, който не съдържа данни за произхода на детето.

2. По отношение на предоставяния съдебен акт:

2.1. На молителите:

- съдът връчва препис от влязлото в сила решение без мотивите като диспозитивът на решението не съдържа данни за биологичните родители на детето;
- съдът връчва препис от влязлото в сила решение с мотивите;
- съдът не връчва препис от решението, а издава удостоверение за допуснатото пълно осиновяване по проведеното производство.

2.2. На съответната община и регионална дирекция:

- съдът изпраща заверен препис от влязлото в сила решение с мотивите;
- съдът изпраща заверен препис от диспозитива на влязлото в сила решение;
- съдът предоставя служебни преписи от влязлото в сила решение (с мотивите) на осиновителите като те се задължават да ги предадат на РДСП.

Следва да се посочи, че:

1. Съдилищата, които в диспозитива на решението не посочват произхода на детето, се позовават на нормата на чл. 105, ал. 1 от СК, съгласно която информация за произхода на детето се предоставя след депозиране на молба от осиновителите или навършилият шестнадесет години осиновен до окръжния съд, постановил осиновяването, който се произнася с решение. От тълкуването на посочения текст се налага извод за това, че е налице така наречената „тайна на осиновяването“ – разкриването на произхода на детето е предвидено като отделно производство и то само когато важни обстоятелства налагат това.

2. В чл. 97, ал. 3 от СК е посочено, че решението след влизането му в сила се изпраща служебно на общината по постоянния адрес на осиновителя, както и на съответната регионална дирекция за социално подпомагане, а когато осиновителят е чужденец – на Столичната община и на Министерството на правосъдието. Законодателят не е посочил какво трябва да бъде съдържанието на съдебния акт, който се изпраща на общината и на РДСП – трябва ли да съдържа данни за произхода на детето или е достатъчно да се изпрати само заверен препис от диспозитива му. Също така в Семейния кодекс не е предвидена възможност осиновителите сами да предоставят

препис от решението на РДСП, каквато практика се е наложила в Софийски градски съд.

Новият Семеен кодекс, обн., ДВ, бр. 47 от 23.06.2009 г., влязъл в сила на 01.10.2009 г. регламентира отношенията, основани на брак, родство и осиновяване, както и настойничеството и попечителството. През 2010 г. 41-то НС прие изменение и допълнение на Семейния кодекс като от значение за предмета на настоящата тематична проверка е изменението на чл. 105 от СК. Преди изменението чл. 105 СК гласеше, че: „Основителите имат право да получат информация за произхода на детето от дирекция „Социално подпомагане“, ако важни причини налагат това. При наличие на важни причини това право има и навършилият шестнадесет години.“

Една година след приемането и прилагането на СК законодателят е приел, че така формулираната норма не отговаря на изискванията и важността на института на осиновяването. Видно от СТЕНОГРАМАТА от обсъжданията на проекта на Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (№ 002-01-62 от 13.07.2010 г., 41-вото НС) за усъвършенстване процедурата по осиновяването и гарантирането интересите на децата законодателят е приел, че следва да се регламентира и механизъмът за предоставяне на информация за произхода на осиновеното лице, мотивиран с важността на информацията за бъдещото оформяне и израстване като личност на осиновеното лице. С изменението на чл. 105 от СК (в сила от 21.12.2010 г.) предоставянето на информация за произхода на детето е правомощие, вменено на окръжния съд, постановил решението за допускане на осиновяването, когато важни обстоятелства налагат това.

Очевидно е, че с изменението на посочената норма волята на законодателя е била да защити по-добре интересите на детето. Какво на практика се случва в окръжните съдилища. От анализа на извършената проверка се налага извод, че повечето окръжни съдилища в страната не съблюдават нормата на чл. 105, ал. 1 от СК, тъй като: 1. молителите в производството по осиновяване, както и техните процесуални представители, имат пълен достъп до делата; 2. диспозитивът на решението съдържа информация за произхода на детето; 3. молителите получават препис от съдебното решение, в мотивите на което се съдържа пълна информация за биологичните родители на детето; 4. на общините и РДСП се предоставя препис от цялото решението (с мотивите); 5. в някои случаи основителите получават преписи от решението и се задължават да го предоставят на регионалната дирекция за „Социално подпомагане“.

Обобщаването на резултатите от извършената тематична проверка налага извод, че част от окръжните съдилища не спазват стриктно Семейния кодекс и по този начин нарушават тайната на осиновяването.

За обществената значимост на института на осиновяването свидетелстват и непрекъснато поставяните въпроси, налагачи приемането на тълкувателно решение. Върховният касационен съд образува тълкувателно дело № 1/2015 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, което да отговори на следните въпроси: 1. Може ли да се допусне пълно осиновяване без съгласие на родител в хипотезата на чл. 93, ал. 1 СК; 2. Допустимо ли е молба за пълно осиновяване по чл. 82, ал. 2 и ал. 3 от СК да бъде подадена направо до окръжния съд по постоянния адрес на молителя, предвид изискването на чл. 96, ал. 2 СК за подаването ѝ чрез съответната регионална дирекция за социално подпомагане.

Считаме, че разгледаните от тематичната проверка на ИВСС проблеми са сериозни и биха могли да бъдат включени в цитираното тълкувателно дело на ВКС.

Предвид изложеното и на основание чл. 54, ал. 1, т. 4 от ЗСВ, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет сигнализира председателя на ВКС, на основание чл. 125 от ЗСВ за отправяне на искане за приемане на тълкувателно решение от ВКС, което да отговори на следните въпроси:

1. какво трябва да бъде съдържането на диспозитива на решението, постановявано по дела, образувани по чл. 96, ал. 1 от СК – трябва ли да съдържа данни за биологичните родители на осиновения;
2. какъв трябва да бъде видът на предоставяния препис от съдебния акт на осиновителите – препис от решението с мотивите или препис от диспозитива на решението; или документ, удостоверяващ извършеното осиновяване (съдебно удостоверение).

/ИЦ/

ИНСПЕКТОР:

/ВЕСЕЛА НИКОЛОВА/



**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ  
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

---

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон“ № 17, тел./факс: 02/989 48 66

**ТЕМАТИЧНА ПЛНОВА ПРОВЕРКА  
НА ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**А К Т**

**ЗА РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНА ТЕМАТИЧНА ПРОВЕРКА  
ПО ЗАПОВЕД № ТП-01-3/20.04.2015 г. НА ГЛАВНИЯ ИНСПЕКТОР  
НА ИВСС**

**относно: съдържанието на постановения диспозитив по дела, образувани  
по чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от Семейния кодекс и вида на  
представяния препис от съдебния акт на осиновителите, общината и  
регионалната дирекция за социално подпомагане**

На основание чл. 58 от Закона за съдебната власт, съгласно приетия годишен план за провеждане на годишни планови и тематични проверки от Инспектората към Висшия съдебен съвет на съдилищата, прокуратурите и следствените отдели към окръжните прокуратури за 2014 г. и 2015 г., и Заповед № ТП-01-3/20.04.2015 г. на главния инспектор на Инспектората към ВСС, се извърши тематична проверка относно: съдържанието на постановявания диспозитив по дела, образувани по чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от Семейния кодекс и вида на предоставяния препис от съдебния акт на осиновителите, общината и регионалната дирекция за социално подпомагане.

Проверката се възложи на всички инспектори като обобщаването и анализът на събраните материали се предостави на инспектор Весела Николова и експертите Ирина Цачева и Николай Илиев.

Обхватът на проверката включва дейността на окръжните съдилища и Софийски градски съд по дела, образувани по чл. 96, ал. 1, във вр. с чл. 82, ал. 1 от СК.

Цел на проверката: да съдейства за обобщаване и анализиране на проблемите, произтичащи от постановявания диспозитив по делата, по които е допуснато пълно осиновяване, както и вида на предоставяния препис от съдебния акт на осиновителите, общините и регионалните дирекции.

Методът на извършване на проверката е чрез непосредствено проучване на дела, образувани по чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от СК в окръжните съдилища и Софийски градски съд.

Институтът на осиновяването е регламентиран в чл. 77 – 109 от Семейния кодекс (СК) като настоящата тематична проверка разглежда само хипотезата на пълно осиновяване, регламентирана в чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от СК и не включва осиновяване на дете от съпруг, както и осиновяване на дете от баба и дядо. Съгласно нормата на чл. 96, ал. 1 от СК: „Молбата за пълно осиновяване се подава от осиновяващия чрез регионалната дирекция за социално подпомагане, чийто Съвет по осиновяване е определил осиновяващия, до окръжния съд по местонахождението на регионалната дирекция.”

## **1. По отношение съдържанието на постановения диспозитив.**

Проверката на делата, образувани по чл. 96, ал. 1 от СК установи, че окръжните съдилища постановяват различен диспозитив на решенията, с

които се допуска пълно осиновяване. Някои от съдилищата постановяват диспозитив на решението, в който не се съдържат данни за произхода на детето, например: гр. д. № 279/2013 г., гр. д. № 151/2013 г. на ОС – Русе; гр. д. № 79/2014 г., гр. д. № 65/2014 г., гр. д. № 79/2014 г. на ОС – Силистра; гр. д. № 314/2013 г. на ОС – Разград. В диспозитива на решението, постановено по гр. д. № 8481/2014 г. на СГС, биологичната майка е записана само с трите имена, но без единен граждansки номер, бащата е неизвестен.

В повечето от проверените дела се установи, че диспозитивът на решението, с което съдът е допуснал пълно осиновяване, съдържа данни за биологичните родители на детето – индивидуализирани с три имени и единен граждански номер (освен в случаите, в които в акта за раждане на детето е посочено, че бащата е неизвестен): гр. д. № 331/2013 г., 562/2012 г. на ОС – Русе; гр. д. № 11894/2014 г., гр. д. № 5098/2014 г., гр. д. № 14315/2014 г., гр. д. № 13516/2014 г., гр. д. № 12938/2914 г. на СГС; гр. д. № 46/2010 г. на ОС – Ловеч; гр. д. № 810/2014 г., гр. д. № 351/2015 г., гр. д. № 317/2015 г., гр. д. № 162/2015 г., гр. д. № 537/2014 г., гр. д. № 654/2015 г., гр. д. № 683/2015 г., гр. д. № 10/2015 г. на ОС – София; гр. д. № 187/2013 г., гр. д. № 552/2013 г., гр. д. № 277/2013 г. на ОС – Шумен; гр. д. № 268/2013 г. на ОС - Силистра.

От извършената проверка се констатира, че съществува противоречива практика не само между отделните окръжни съдилища, но и между съдебните състави от един и същи съд. Част от съдииите посочват биологичните родители на детето в диспозитива на решението, а други – в диспозитива на решението не посочват произхода на детето.

## **2. По отношение на съдебния акт, който се предоставя от съда на осиновителите, общината и регионалната дирекция.**

От извършената проверка на делата, образувани по молби за пълно осиновяване – чл. 96, ал. 1 СК се установи, че повечето съдебни състави от ОС – Русе постановяват диспозитив на решението, в който не се съдържат данни за биологичните родители на детето, но има и случаи, в които в диспозитива на решението се посочва произхода на детето. При подаване на молба от осиновителя за получаване на препис от решението, част от съдебните състави разрешават получаването на специално изготвен препис от решението без мотивите, като в диспозитива на решението не се съдържат данни за биологичните родители на детето – гр. д. № 659/2012 г., № 151/2013 г. По други дела се установи, че независимо, че в диспозитива на решението не е посочен произходът на детето, съдът е оставил без уважение молбите на

осиновителите за получаване на препис от решението, но е издавал удостоверение за допуснатото пълно осиновяване по проведеното производство – гр. д. № 279/2013 г. В изолиран случай (гр. д. № 331/2013 г., гр. д. № 562/2012 г.) се установи, че конкретен съдебен състав от ОС – Русе е оставял молбите за предоставяне на препис от съдебния акт без уважение, но в диспозитива на решението са посочвани биологичните родители на детето. За да постанови отказ за издаване на заверен препис от съдебния акт, съдът се е позовал на „тайната на осиновяването”, регламентирана в разпоредбата на чл. 105, ал. 1 от СК, съгласно която: „Осиновителите или навършилият шестнадесет години осиновен могат да поискат от окръжния съд, постановил решението за допускане на осиновяването, да им бъде предоставена информация за произхода на осиновения, когато важни обстоятелства налагат това. Окръжният съд в съдебно заседание при закрити врата, след като изслуша рождените родители на осиновения и заключението на прокурора, се произнася с решение.”.

ОС – Шумен предоставя на молителите (осиновителите) заверен препис от решението с мотивите, с което е допуснато пълно осиновяване.

Проверката установи противоречива практика и при предоставяне на заверен препис от съдебното решение на съответната община и регионална дирекция.

По гр. д. № 187/2013 г. по описа на ОС – Шумен се установи, че съдът служебно е изпратил заверен препис от решението (без мотивите) на РДСП и на община Шумен, но в диспозитива на решението се съдържат данни за биологичните родители на детето (три имени и единен граждански номер на майката, бащата е неизвестен). По гр. д. № 552/2013 г. и гр. д. № 277/2013 г. на ОС – Шумен се констатира, че съдът служебно е изпратил на община Шумен и на РДСП заверен препис от решението с мотивите. Проверката установи, че ОС – Шумен изпраща на РДСП и общината заверен препис от решението (с мотивите) с изключение на един съдебен състав, който постановява да се изпрати препис само от диспозитива на решението, но в него се съдържат данни за произхода на детето.

При проверката на делата, образувани по чл. 96, ал. 1 СК по описа на Софийски градски съд се констатира, че при депозиране на молба от осиновителите за получаване на заверени преписи от влязлото в сила решение съдът предоставя два броя бесплатни преписи (служебни) като осиновителите се задължават да предоставят препис от решението на регионална дирекция „Социално подпомагане” София – град. Със същата молба осиновителите могат да получат и платени преписи от целия съдебен

акт – гр. д. № 8481/2014 г.; гр. д. № 13516/2014 г., гр. д. № 14315/2014 г., гр. д. № 5098/2014 г., гр. д. № 11894/2014 г., гр. д. № 12938/2014 г.

Служебно са изпратени заверени преписи от влязлото в сила решение (с мотивите) на съответната община и РДСП по следните дела: гр. д. № 810/2014 г., гр. д. № 351/2015 г., гр. д. № 317/2015 г., гр. д. № 162/2015 г., гр. д. № 537/2014 г., гр. д. № 654/2015 г., гр. д. № 683/2015 г., гр. д. № 10/2015 г. на ОС – София; гр. д. № 46/2010 г. на ОС – Ловеч; гр. д. № 314/2013 г. на ОС – Разград; гр. д. № 268/2013 г., гр. д. № 79/2014 г., гр. д. № 65/2014 г. на ОС – Силистра.

ОС – Русе служебно изпраща препис от диспозитива на решението на общината по постоянния адрес на осиновителя, както и на регионалната дирекция за социално подпомагане, с оглед разпоредбата на чл. 97, ал. 3 от СК. Решението с мотивите се съдържа само по делата. От извършената на място, в ОС – Русе, проверка се установи, че причина за издаване и изпращане на съдебен акт без мотивите е „тайната на осиновяването”, изведа по аргумент на чл. 105, ал. 1 от СК.

**ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ТЕМАТИЧНА ПРОВЕРКА СЕ НАЛАГАТ СЛЕДНИТЕ ОБОЩЕНИ ИЗВОДИ:**

Проверката на делата, образувани по молби за допускане на пълно осиновяване констатира, че е налице противоречива съдебна практика, както по отношение на съдържанието на диспозитива, постановен по тези дела, така и по отношение на предоставяния акт на осиновителите. Противоречива практика се констатира и по отношение на процедурата по изпращане на препис от решението на общината и на съответната регионална дирекция.

1. По отношение съдържанието на постановения диспозитив се констатира:

- част от съдебните състави постановяват диспозитив, в който се посочват биологичните родители на детето като съдът ги индивидуализира с три имени и единен граждански номер;

- други съдии постановяват диспозитив, който не съдържа данни за произхода на детето.

2. По отношение на предоставяния съдебен акт:

2.1. На молителите:

- съдът връчва препис от влязлото в сила решение без мотивите като диспозитивът на решението не съдържа данни за биологичните родители на детето;
- съдът връчва препис от влязлото в сила решение с мотивите;
- съдът не връчва препис от решението, а издава удостоверение за допуснатото пълно осиновяване по проведеното производство.

**2.2. На съответната община и регионална дирекция:**

- съдът изпраща заверен препис от влязлото в сила решение с мотивите;
- съдът изпраща заверен препис от диспозитива на влязлото в сила решение;
- съдът предоставя служебни преписи от влязлото в сила решение (с мотивите) на осиновителите като те се задължават да ги предадат на РДСП.

Следва да се посочи, че:

1. Съдилищата, които в диспозитива на решението не посочват произхода на детето, се позовават на нормата на чл. 105, ал. 1 от СК, съгласно която информация за произхода на детето се предоставя след депозиране на молба от осиновителите или навършилият шестнадесет години осиновен до окръжния съд, постановил осиновяването, който се произнася с решение. От тълкуването на посочения текст се налага извод за това, че е налице така наречената „тайна на осиновяването“ – разкриването на произхода на детето е предвидено като отделно производство и то само когато важни обстоятелства налагат това.

2. В чл. 97, ал. 3 от СК е посочено, че решението след влизането му в сила се изпраща служебно на общината по постоянния адрес на осиновителя, както и на съответната регионална дирекция за социално подпомагане, а когато осиновителят е чужденец - на Столичната община и на Министерството на правосъдието. Законодателят не е посочил какво трябва да бъде съдържанието на съдебния акт, който се изпраща на общината и на РДСП – трябва ли да съдържа данни за произхода на детето или е достатъчно да се изпрати само заверен препис от диспозитива му. Също така в Семейния кодекс не е предвидена възможност осиновителите сами да предоставят препис от решението на РДСП, каквато практика се е наложила в Софийски градски съд.

Новият Семеен кодекс, обн., ДВ, бр. 47 от 23.06.2009 г., влязъл в сила на 01.10.2009 г. регламентира отношенията, основани на брак, родство и осиновяване, както и настойничеството и попечителството. През 2010 г. 41-то НС прие изменение и допълнение на Семейния кодекс като от значение за предмета на настоящата тематична проверка е изменението на чл. 105 от СК. Преди изменението чл. 105 СК гласеше, че: „Осиновителите имат право да получат информация за произхода на детето от дирекция „Социално подпомагане“, ако важни причини налагат това. При наличие на важни причини това право има и навършилият шестнадесет години.“

Една година след приемането и прилагането на СК законодателят е приел, че така формулираната норма не отговаря на изискванията и важността на института на осиновяването. Видно от СТЕНОГРАМАТА от обсъжданията на проекта на Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (№ 002-01-62 от 13.07.2010 г., 41-вото НС) за усъвършенстване процедурата по осиновяването и гарантирането интересите на децата законодателят е приел, че следва да се регламентира и механизъмът за предоставяне на информация за произхода на осиновеното лице, мотивиран с важността на информацията за бъдещото оформяне и израстване като личност на осиновеното лице. С изменението на чл. 105 от СК (в сила от 21.12.2010 г.) предоставянето на информация за произхода на детето е правомощие, вменено на окръжния съд, постановил решението за допускане на осиновяването, когато важни обстоятелства налагат това.

Очевидно е, че с изменението на посочената норма волята на законодателя е била да защити по-добре интересите на детето. Какво на практика се случва в окръжните съдилища. От анализа на извършената проверка се налага извод, че повечето окръжни съдилища в страната не съблюдават нормата на чл. 105, ал. 1 от СК, тъй като: 1. молителите в производството по осиновяване, както и техните процесуални представители, имат пълен достъп до делата; 2. диспозитивът на решението съдържа информация за произхода на детето; 3. молителите получават препис от съдебното решение, в мотивите на което се съдържа пълна информация за биологичните родители на детето; 4. на общините и РДСП се предоставя препис от цялото решението (с мотивите); 5. в някои случаи осиновителите получават преписи от решението и се задължават да го предоставят на регионалната дирекция за „Социално подпомагане“.

Обобщаването на резултатите от извършената тематична проверка налага извод, че част от окръжните съдилища не спазват стриктно Семейния кодекс и по този начин нарушават тайната на осиновяването.

За обществената значимост на института на осиновяването свидетелстват и непрекъснато поставяните въпроси, налагачи приемането на тълкувателно решение. Върховният касационен съд образува тълкувателно дело № 1/2015 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, което да отговори на следните въпроси: 1. Може ли да се допусне пълно осиновяване без съгласие на родител в хипотезата на чл. 93, ал. 1 СК; 2. Допустимо ли е молба за пълно осиновяване по чл. 82, ал. 2 и ал. 3 от СК да бъде подадена направо до окръжния съд по постоянния адрес на молителя, предвид изискването на чл. 96, ал. 2 СК за подаването ѝ чрез съответната регионална дирекция за социално подпомагане.

Считаме, че разгледаните от тематичната проверка на ИВСС проблеми са сериозни и биха могли да бъдат включени в цитираното тълкувателно дело на ВКС.

На основание констатираната противоречива практика на окръжните съдилища в производствата по чл. 96, ал. 1 във вр. с чл. 82, ал. 1 от СК, както и на основание чл. 54, ал. 1, т. 4 от ЗСВ, Инспекторатът към ВСС ще сигнализира Върховния касационен съд за приемане на тълкувателно решение.

/ИЦ/

ИНСПЕКТОР:

/ВЕСЕЛА НИКОЛОВА/